

**Tatabányai
Árpád Gimnázium**

Az osztályozó vizsga követelményei

HT6-2020

Hat évfolyamos gimnázium

Magyar nyelv

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

7. osztály

A tanuló tisztában van a kommunikációs ismeretek alapfogalmaival, ismeri az ehhez kapcsolódó gyakorlati műfajokat. Az egyszerű mondat részeit, szó szerkezeit felismeri, képes elemezni azokat. A szóalkotási módokat ismeri és biztonsággal elemzi. Meg tudja különböztetni a tanult területi és társadalmi nyelvváltozatokat, azok elméleti fogalmaival is tisztában van.

Fogalmak:

- kommunikáció, tömegkommunikáció, vita, érvelés
- mondatrészek, alany, állítmány, határozók, jelzők (fajtként)
- szintagma, alárendelő, mellérendelő szerkezetek típusai
- a szóalkotás módjai: összetétel, képzés, ritkább szóalkotási módok

Elvárt tudáskeret

- A problémamegoldó gondolkodás alkalmazása
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség kialakítása
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség
- A szóbeli kifejezőkészség
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése

- Az egyszerű mondat központozása
- Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

8. osztály

A tanuló tisztában van a szövegtani ismeretek alapfogalmaival, ismeri az ehhez kapcsolódó gyakorlati műfajokat. Az összetett mondat fajtáit, szerkezeit felismeri, képes elemezni azokat. A helyesírási alapelveket és legfőbb szabályokat ismeri és biztonsággal alkalmazza. Ismeri a magyar nyelv történetének főbb állomásait, a magyar nyelv eredetére vonatkozó hipotéziseket.

Fogalmak:

- szöveg, szövegtípus, hagyományos és digitális szöveg
- összetett mondat, alá- és mellérendelő összetett mondat, idézés
- helyesírási alapelvek
- nyelvrokonság, nyelvtörténet, jövevényszó, nyelvújítás

Elvárt tudáskeret

- A problémamegoldó gondolkodás alkalmazása
- A szövegértési készség
- A szóbeli kifejezőkészség
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása szerkezet szerint
- Az összetett mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az összetett mondat központosítása
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- Nyelvrokonaink, a nyelvcsalád szerkezetének ismerete
- Jövevényszavak és kultúra kapcsolatának felismerése
- A nyelvújítás folyamatának és módszereinek ismerete
- Fontosabb nyelvemlékeink ismerete

9. osztály

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Egy tanuló egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam anyagából tehet vizsgát. (Pedagógiai Program)

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

- A kommunikáció jellemzői
- A nyelv zenei kifejezőeszközei
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai
- A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkciói
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szószervezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Helyesírásunk alapelvei

10. évfolyam

Az osztályozóvizsgán az alábbi témakörök ismeretanyaga szerepel a tantervben leírtak szerint:

I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció témakörből: A nyelv mint jelrendszer

- A nyelvnek mint jelrendszernek megismerése

II. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

- A szövegszerző erők ismerete és alkalmazása
- A szöveg fogalma, jellemzői
- A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
- A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
- A szövegértelmezés összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
- Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői
- Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás
- A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák
- Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos
- Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás
- A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.
- Az esszé

III. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílus eszközök, szóképek, alakzatok

- A stílus szerepe
- Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor
- A stílus, a stilisztika, a stílustípusok
- A stílusérték
- A stílushatás
- A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése
- A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezései és használati köre
- A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői
- A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek
- A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező
- Motivált és motiválatlan jelentés
- A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk
- A mondat- és szövegjelentés